

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

150. An Sacerdos peccet speciali peccato sacriligij, si non solum sumat
Eucharistiam in peccato mortali, sed etiam cum peccato moortali retineat,
antequam species sacramentales coorumpantur? Et hæc ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Missa lib. 2. cap. 2. §. 12. num. 2. probat magis, quia in Missa Sacerdos asserit, Offero tibi pro innumerabilibus peccatis meis, & pro omnibus fidelibus defunctis, vt mihi, & illis prosit ad salutem.

4. Nota tamen hęc cum Granado ubi supra n. 13; quod cū celebratur Missa pro anima Purgatorii, non solum applicandam esse illi satisfactionem, sed etiam impetrationem, quia hęc etiam illi maximè prodelt; vt Deus inspiret aliis bona opera, quæ pro illa anima applicet, & sic magis pro illa satisfiat. Sed si aliquis querat, an omnibus omnino iustis, qui viuunt, & pertinent ad Ecclesiam militarem, pro quibus salutem in generali offertur sacrificium Missæ, vt supra vidimus sect. 9. suaderique potest primò, quia id in nulla lege fundamentum habet; non in Diuina, quam nullibi Christus Dominus præcepit offerri sacrificiū Missæ pro omnibus fidelibus, & applicari iustis satisfactionem pro pœna. Nec in lege Ecclesiastica, tum quia de illa non constat, tum quia si Ecclesia id statuisset, designasset vtique quantum satisfactionis applicandum esset singulis, cū possit magis, aut minus illis applicari: hoc autem nunquam Ecclesia fecit: nec denique fundamentum habet in lege naturali, quia natura non dicat sacrificium Missæ debere offerri ad eum finem. Secundo, quia si quoties sacrificium Missæ offertur, relaxaretur aliqua pœna singulis fidelibus iustis, cū illi sint penè innumeri, oportet pœnã, quæ relaxatur, esse maximam, & penè incredibilem. Præterea, cū Missæ, quæ celebrantur quotidie, sint quàm plurimæ, nullus iustus esset cui superesset aliqua pœna peccatorum, quod est planè absurdum. His tamen non obstantibus contraria sententia magis mihi placet quam ex Bor. Nau. Tolet. tenet Granad. loc. cit. sect. 2. n. 7. quia sacrificium Missæ relaxat ex opere operato pœnam illius; pro quo specialiter offertur, vt dictum est: ergo etiam relaxabit pœnam eorum iustorum pro quibus generaliter offertur. Consequentia probatur, quia generalis oblatio est generalis applicatio sacrificij: sed sacrificium habet vim infallibiliter relaxandi pœnam iis iustis, quibus applicatur: ergo. Minor patet, quia quod applicatio sit particularis, aut generalis, non obstat quominus sit applicatio: ergo nec obstat, quominus censetur sacrificium esse aliquomodo illius, cui generaliter applicatur: ergo quomodo eumque applicetur fortiter effectum, si subiectum alioqui sit capax. Ad argumenta Suarez respondet Granadus, & hęc opinio est nimis consolatoria pro fidelibus existentibus in gratia.

RESOL. CXLIX.

An Sacerdos celebrans in peccato mortali peccet tripliciter, nempe quia indignè consecrat, indignè offert, & indignè sumit corpus? Et an saltem peccet duplici peccato, & quia conficit, & quia sumit Sacramentum? Et an etiam Sacerdos celebrans in peccato mortali committat duo peccata, vnum videlicet quia celebrat in peccato, alterum quia omisit confessionem illius peccati: & ideo Sacerdos, qui celebrat Missam in peccato, & sacram Eucharistiam non ab ipso consecratam quam plurimis dispensauit, an vnum tantum peccatum commiserit? Ex part. 2. tr. 14. Refol. 24.

§. I. R Espondeo negatiuè cum Azorio p. 1. lib. 10. c. 3. §. 1. q. 11. Homobono de exam. Eccles. p. 1. tr. 4. c. 16. quæst. 147. Henrici lib. 8. de Euch. c. 45. n. 2. Fagundez de præcept. Eccles. lib. 3. cap. 5. n. 8. Et addunt rationem, quia consecrare, offerre & sumere Sacra-

mentum sunt actus subordinati ad rectam sumptionem, sed diuersi actus, quando alij aliis subordinantur, non efficiunt diuersa peccata, vt docet D. Thom. in part. 2. q. 72. art. 6. Ergo, &c.

2. Et licet multi putent, in hoc sacrilegio tres esse peccati prauitates, puro tamen vnius tantum peccati adesse deformitatem, nam Missa vnum est sacrificium, licet ex tribus partibus sit confectum, consecratione videlicet, oblatione & sumptione: igitur, sicut supradictæ partes vnum constituunt sacrificiū, ita Sacerdos in peccato celebrans, vnum tantum peccatum admittit, quod tribus in partibus consistit, nempe in indigna consecratione, indigna oblatione, & indigna sumptione.

3. Et hanc opinionem probabilem vocat Nugnus in 3. part. tom. 1. quæst. 3. art. 5. licet ipse putet, Sacerdotem celebrantem in mortali, peccare duplici peccato, & quia conficit, & quia sumit Sacramentum.

4. Nota etiam ex eodem Azorio cum multis alijs, quos adducit Bonacina de Sacr. disp. 4. quæst. 6. punct. 1. n. 3. Sacerdotem celebrantem in peccato non committere duo peccata, vnum videlicet quia celebrat in peccato, & alterum, quia omittit confessionem illius peccati. Ratio est, quia confessio in illo tempore, obligat in ordine ad communionem, & ubi est vnum propter aliud, est vnum tantum, licet contrarium doceat noster Molfes, in sum. tom. 1. tract. 3. cap. 8. n. 90. & alij.

5. Ex his apparet, me olim rectè respondisse, quemdam Sacerdotem, qui celebravit Missam in peccato mortali, & sacram Eucharistiam non ab ipso consecratam quamplurimis dispensauit, vnum tantum peccatum commisisse.

RESOL. CL.

An Sacerdos peccet speciali peccato sacrilegij, si non solum sumat Eucharistiam in peccato mortali, sed etiam cum peccato mortali retineat, antequam species sacramentales corrumpantur?

Et hæc Resolutio pendet ex illa difficultate, an Sacramentum Eucharistia continuo gratiam augeat, quando in nobis manet?

Ex quibus concluditur, an Sacerdos, si accipiat Eucharistiam in peccato mortali, siue statim post communionem peccauerit, teneatur sub obligatione noui peccati mortalis ad contritionem, vel confessionem procurandam, antequam species corrumpantur?

Idem est de obligatione laici quoad conserendum, non vero confitendum. Ex part. 1. tract. 7. & Misc. 7. Refol. 47.

§. 1. C Asus est curiosus, & à paucis pertractatus, cuius resolutio pendet ex illa difficultate, an Sacramentum Eucharistiae continuo gratiam augeat, quando in nobis manet.

2. Et affirmatiuam sententiam tenent Doctores, quos citat, & sequitur Cardinalis Lugo de sacram. Euch. disp. 12. sect. 2. n. 46. Probatur hæc opinio, quia hoc Sacramentum causat gratiam per modum cibi nutrientis, quare susceptio, & manducatio se habet solum, vt conditio, & applicatio, non vt virtus agendi: Ergo dum eibus fuerit in stomacho potest operari, siquidem habet secum totam virtutem, & ibi adest totum Sacramentum, ergo sicut in primo instanti potuit, ita etiam poterit agere in toto tempore sequenti; causa enim necessaria debet applicata, non est cur non operetur.

3. Et quoad hoc non requirit actum magis intentum, aut maiorem deuotionem, sed putant sufficere

Sup. hoc in tom. 1. tr. 7. Ref. 56. §. 1. & ibi in tr. 3. Ref. 186. §. 1.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 7. lege doctrinam Ref. 40.

Sup. hæc difficult. infra in tr. 2. Ref. 33 §. 2. post medium, à vers. Vnde, & signanter in duobus §§. seqq. & in tom. 5. tr. 10. Ref. 84. ante medium, vers. Ex dictis.

ficere diuturniorem durationem actus, ipsamque maiorem perseverantiam, esse maiorem dispositionem.

4. Amicus verò ubi infrà, putat hoc Sacramentum augere gratiam, dum manet in stomacho, si dispositio augetur, & non accidere, nisi aucta dispositione subiecti: Nam sicut causæ naturales ad meliorem applicationem passî, melioremque dispositionem subiecti, intentiorem, perfectioremque producant effectum: Ita Sacramenta ad meliorem dispositionem subiecti intensiorem producant gratiam: igitur aucta dispositione subiecti, augetur gratia Sacramentalis, cum hæc producatur ad instar effectus naturalis; hanc etiam sententiam tenet Franciscus Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 4. §. 1. n. 9. Ylambert. in 3. part. tom. 2. §. 79. disp. 3. art. 2.

5. Verùm negatiuam sententiam sustinent Doctores, quos nouissimè adducit, & sequitur Pater Dicastillus de Sacrament. tom. 1. tract. 4. disp. 8. dnb. 3. num. 40. cum seq. qui respondet ad argumenta Cardinalis Lugo, idem docet Martinus in 3. part. tom. 4. disp. 44. sect. 2. Castrus Palau tom. 4. tract. 2. punct. 9. §. 1. num. 10. Pasqualigus in Theolog. tom. 2. can. 117. sect. 5. num. 27.

6. Probat hęc opinio: Primò, nam promissio gratiæ facta est manducanti, Ioan. 6. qui autem species Sacramentales in stomacho conseruat, & digerit, non manducate, vt per se patet: nam manducate, est cibum ex ore in stomachum trajicere. Secundò, sequeretur gratiam successiue produci pro toto eo tempore, quo species in stomacho durant. Tertio reliqua Sacramenta non conferunt gratiam, nisi in aliquo determinato instanti, quo elapso, non amplius gratiam conferunt: ergo neque hoc Sacramentum gratiam confert, nisi in aliquo determinato instanti, quo transacto, non amplius gratiam causat. Quarto digestio specierum non est vsus Sacramenti, vel actio libera, sed merè naturalis: ergo non potest virtute illius gratiæ sacramentalis augeri, quia hæc non est promissa nisi liberè ventri hoc Sacramentum: alioqui posset illud dormienti collatum gratiam conferre. Quintò sequeretur, maiorem gratiam recepturum illam qui plures, aut maiorem accipit Hostiam; imò qui debiliorem habet stomachum, quia diutius in eo manent species sacramentales.

7. Et hæc sunt oppositæ sententiæ circa præsentem difficultatem, quas ego omnes probabiles esse puto; quo supposito, stando in opinione affirmatiua, cui ego magis olim etiam adhæsî. Oritur dubium propositum in titulo resolutionis, & ad illud negatiuè respondet Cardinalis Lugo de Sacrament. Eucharist. disp. 12. sect. 2. num. 64. ubi sic ait: Hinc obiter infero, si homo acciperet Eucharistiam in statu peccati, licet in ipsa sumptione peccauerit, non tamen teneri sub obligatione noui peccati mortalis ad contritionem statim procurandam, antequam species corrumpantur, vt posset accipere fructum illius Sacramenti. Diximus enim, quod etiam si tunc confiteretur, non idèò Eucharistia daret illi gratiam Sacramentalem: nam licet cibus sit adhuc in stomacho, non tamen prodest, nisi prout cibus voluntarius, seu voluntariè acceptus; tunc autem non potest eo modo prodesse, quia acceptio voluntaria facta fuit in statu peccati, perseverantia autem sola non sufficit, nisi prout coniuncta cum voluntaria acceptione illius cibi. Multò autem minùs teneretur homo tunc ad confessionem statim faciendam antequam species corrumpantur ex hoc capite (quidquid sit de obligatione Sacerdotis, quam primùm confitendi, quam imposuit Ecclesia in Tridentino) tum quia præceptum præmittendæ confessionis so-

lùm videtur fuisse de præmittenda confessione ante ipsam communionem, nec verba Pauli, ex quibus colligitur, illud videntur indicare, dum dicit: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat, &c.* ubi probatio illa edat, esum, & potum requiritur: tum etiam, quia illud præceptum posituum confitendi post communionem ante corruptionem specierum parum vtilitatis, & multum afferret nocuenti; est enim nimis incertum, & dubium tempus illud, quo species perseverant incorruptæ, & extra notitiam humanam, atque adeò esset res anxietatis plena, alimunde verò vix esset spes, quod ille qui voluit indignè sumere Eucharistiam, veller postea mutato consilio confiteri ad tollendum obicem Sacramentum iam suscepto; non ergo expediebat legem posituum fieri de confessione tunc faciendâ. Ita Lugo.

8. Sed affirmatiuam sententiam tenet Pater Amicus in curs. Theolog. tom. 7. disp. 25. sect. 2. num. 4. ubi sic asserit: Sequitur quartò peccato specialij peccato sacrilegij, non modò, qui ad hoc Sacramentum accedit cum peccato, sed etiam qui peccat, dum illud retinet in stomacho, cum non minorem iniuriam Sacramento irroget, qui illud accipit in peccato, quàm qui illud in peccato retinet: atque hoc corollarium, me iudice, admittere debent etiam aduersarij, nam etiam si in eorum sententia cum Christus perseverat in stomacho, non causet gratiam, magna tamen illi iniuria irrogatur, peccando eo tempore, quo per sacramentalem præsentiam intra nos est.

9. Dices hinc sequi, communicantem non solum obligari ad confitendum peccatum ante Sacramentalem manducationem contritum, ne hoc Sacramentum indignè suscipiat, sed etiam post Sacramentalem manducationem patratum, ne indignè hoc Sacramentum intra se retineat: nam si eadem irrogatur iniuria per manducationem, ac per indignam retentionem, eadem erit obligatio ante, ac post Sacramentalem manducationem commissum peccatum per confessionem expiandi.

10. Respondeo quoad confessionem negari potest sequela, eo quod præceptum illud diuini ab Apostolo traditum 1. Corinth. 11. de non manducando pane, & bibendo calice Domini, nisi præua probatione sui, quam probationem Trident. sess. 13. cap. 7. interpretatur de præua confessione, ubi peccati mortalis conscientia stimulauerit, iuxta præxim, & deordinationem Ecclesiæ non obligat, nisi ante Sacramentalem sumptionem, non autem post, nisi solos Sacerdotes, idque ex speciali præcepto Eucharistiæ, quod contritionem verò omninò censo talem hominem teneri ad actum contritionis eliciendum, ne iniuriam irroget sacramentali præsentie Christi. Hoc videt P. Amicus, cui adde Leandrum de Sacram. tom. 2. disp. 11. §. 19.

11. Itaque sumens Sacramentum indignè tenetur conteri, vel confiteri, quando species incorrupte manent, siue tempore communionis fuerit in peccato, siue statim post communionem peccauerit, quæ toto tempore, quo Christus in illo adsit, ponit obicem Sacramento, & retinet Christum in vase immundo. Ergo tenebitur pro toto illo tempore conteri, aut tollere obicem. Verum est, quod per accidens poterit ab hac obligatione excipi propter probabilitatem contrariæ opinionis.

12. Verùm quid ego sentiam, dicam breuiter. Sententia Patris Amici videtur nimis mihi scrupulosa: licet probabilis, idèò ad hæreo magis opinioni Cardinalis Lugo asserentis, Sacerdotem non teneri sub-

Sop. hoc in
§§. not. præ-
terita, &c.

nouo peccato mortali elicere actum contritionis, si indignè sumpfit Eucharistiam, & species adhuc in stomacho non sunt corruptæ.

RESOL. CLI

An Sacerdos in peccato mortali celebrans si antequam species sacramentales corruptantur, eliciat actum contritionis recipiat gratiam ex opere operato Eucharistia?

Et virum solius Baptismi sit proprium, ut eius effectus redeat, vel an hoc etiam commune sit saltem aliis Sacramentis characterem imprimentibus?

Et an Sacerdos recipiens unam partem Hostia in peccato recipiat gratiam Sacramenti, si antequam alteram partem Hostia manducet, per contritionem in gratia constitutus?

Et an si Eucharistia poneretur in stomacho hominis miraculose sine eo, quod intraret per oris manducationem, adhuc causet gratiam?

Et quid, quando per respirationem non voluntarie, sed casu per nares, vel per os quis atraxisset in stomachum parum fragmenti particula consecrata? Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Ref. 48.

§. I. EX diuersitate opinionum, quas in superiori resolutione adduximus, oritur diuersa resolutio præsentis dubij, & idè ad illum negatiuè respondet Pasqualigus in Theol. tom. 2. cont. 117. sect. 3. n. 6. vbi sic ait. Ex dictis colligitur contra Caiet. Palud. Suar. Coninch. n. 48. Chellison. ver. ibinc sequitur secundo. Merce. ver. dices tertio; & Auer. ver. nec. S. Th. locis citatis pro prima opinione, eum qui indignè suscipit Eucharistiam non percipere fructum; etiam si postea quandiu species durat in stomacho peniteat, & conteratur, aut etiam consecratur, vt notat Præposit. 3. part. 9. 79. art. 2. dub. 3. n. 12. verbo ex his deduce, Hurtad. disp. 8. de Euch. diff. verb. deinde, & alij adducti pro secunda sententia. Ratio est, quia vt habetur ad Cor. 11. Qui manducat, & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit. Vnde iam in sumptione illius Sacramenti iudicatus est, & idem non potest amplius esse ad vitam, cum fuerit ad mortem. Deinde ipsa manducatio est iam completa, & habuit obiectum, ne produceret suum effectum; Vnde non potest amplius producere, quia gratia datur dignè manducantibus, non autem qui digni sunt, postquam manducauerunt. Ita ille.

2. Sed ego probabiliter ad hæc sententiæ affirmatiuæ, & præter Doctores à Pasqualigo adductos, illam tenet Hermannus Bulembaum in medulla Theolog. moral. lib. 6. tr. 3. c. 1. dub. 7. Trull. de Sacram. lib. 3. cap. 5. dub. 2. n. 2. Leand. de Sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 15. q. 8. Franciscus de Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 4. q. 1. n. 10. Martinon. in 3. p. tom. 4. disp. 18. sect. 2. n. 25. & 26. & sapientissimus Lessius in 3. part. q. 69. art. 10. dub. 3. num. 2. vbi sic asserit, vtrum solius baptismi sit proprium, vt eius effectus redeat.

3. Respondeo, probabilissimum est id etiam commune esse aliis Sacramentis characterem imprimentibus.

4. Probatu duplici ratione. Prima est D. Thomæ quæ si aliquid valet in Baptismo, etiã valet in Confirmatione, & Ordine. Secunda ratio est, nisi posset illa gratia recuperari, non benè prospectum esset hominibus in hac imbecillitate vitæ, quæ gratia facillè amittitur. Quod patet, quia per hæc Sacramenta Confirmationis, & Ordinis constituntur homines in quodam statu immobili, ad quem opus habent gratia sacramentali: Ergo nisi gratia, quæ datur ad

huius status functiones, possit recuperari, manebit homo obligatus ad functiones sine gratia illis functionibus propria, quod non est consentaneum suauit prouidentie Dei.

5. Eodem argumento probari potest reuiuiscere etiam gratiam Sacramenti Matrimonij, quia hoc Sacramentum tribuit statum imobilem. Item Extrema-Unionis, quia hoc Sacramentum non potest repeti manente statu eiusdem morbi; cum tamen hæc gratia in illa extracta lacta sit tantoperè necessaria.

6. Idem facillè probari potest de Pœnitentia, hoc Sacramentum potest esse informe, id est sine effectui; salua substantia. Probatu, quia non teneor peccatum mortiferum secundò confiteri, quod antea in confessione, et si informi, explicui, vt omnes fatentur; Ergo hoc peccatum non remittitur per sequentem absolutionem, alioquin in sequenti confessione fuisset explicandum: ergo remittitur per præcedentem, cuius effectus fuerat impeditus.

7. De Eucharistia res est magis incerta: est tamen satis probabile in quodam casu, scilicet, si quis in peccato communicauerit, & ante corruptionem specietum penitentiam concipiat. Ita Lessius.

8. Dicendum est igitur, si quis indignè communicauit, & postea, dum species permanet in stomacho, sufficienter disponatur ad gratiam, illum verè perceptum esse fructum Sacramenti.

9. Et Suarez disp. 63. sect. 7. probat id concedi non solum non esse inconueniens, sed maximè dignum Christi benigntate, & efficacia in redimendo, & saluando hominem. Nã si ad hunc finem venit in hominem, per hoc Sacramentum, vt illum sibi vniat, & in itinere veniens (vt sic dicam) non inuenit illum dispositum: antequam verò discedat, homo se conuertit, ac disponit, cur non operabitur in illo effectum, propter quem ad eum sacramentaliter venit.

10. Itaque dicendum est, quod Eucharistia potest fide suscipi, vel cum aperto sacrilegio, vel bona fide si sumatur cum aperto sacrilegio cognoscentis se indignè communicare, nec tollatur obex ante consumptas species sacramentales, nullum operatur effectum, recedente postea fictione; nam qui sic manducat indignè, iudicium sibi manducat, vt inquit Apostolus 1. Corinth. 11. scelus immane committens. Ergo non est, cur fructum inde percipiat; Vnde tam grauius delinquit, cum præsertim iterari facillè Sacramentum, & dignè recipi possit. Alioqui Sacerdos, qui cum indignitate sibi nota contra ius, & fas celebrat grauissimis criminibus, & censuris innodatus, sæpius etiam quotidie per longam vitam reciperet in fine vitæ contritus gratiæ cumulum ingentem ex tot sacrilegiis horrendis, quod apparet satis absurdum. Ita sentiunt S. Thomas in 4. d. 4. q. 3. art. 2. q. 3. ad 3. Durandus, Maior, Palud. ibi, Cano, Syluester, & alij, quos sequitur Suarez sup. disp. 63. sect. 8. Filliuc. tr. 1. n. 143. Bonac. disp. 1. q. 6. punct. 3. Coninch. q. 62. n. 78. & Henric. lib. 1. c. 25. n. 7. Palau. tom. 4. tr. 18. punct. 9. num. 6. Villalob. tom. 1. tr. 7. diff. 32. n. 1. Trullencha & Layman supra Auerla de Euch. quæst. 7. sect. 1.

11. Si verò tollatur obex ante consumptas species, probabile quidem est conferri fructum Sacramenti. Nam promissio gratiæ facta fuit huic Sacramento propter Christum manducatum; non ratione solius manducationis, sed ratione quoque termini manentis, & per manducationem applicati, iuxta id Ioan. 6. Qui manducat me, & inquit propter me, & inquit in me manet, & ego in illo, vbi Aug. tr. 26. ait, manducare Christum est illum manentem in se habere. Dum ergo manet Christus in stomacho sub speciebus, efficax est ad producendam gratiam iuxta dispositionem subiecti.

Sup. hoc in-
ta in tr. 2.
Sol. 19. §.
non defici-
arum ad
medum, &
ref. si vero
necesse.

Sup. hoc &
conuenit in
sacramentibus
sacramentis &
magis late
in nom. 1.
Ref. 24.
n. 35.

Sup. hoc fu-
pra ex Ref.
148. lege
doctrinam.
§ Sed mihi.